

LIETUVIŲ KALBOS IR LITERATŪROS OLIMPIADA
LIETUVOS IR UŽSIENIO LIETUVIŠKŲ MOKYKLŲ MOKINIAMS

11–12 klasės

Užduotis atlieka užsienio lietuviškų mokyklų mokiniai.

--	--

Dalyvio kodas

Kalbos vartojimo testas	60 min.
Rašymo užduotis	90 min.

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite vykdytojui.
- Užsirašykite dalyvio kodą.
- Bus vertinami tik tie atsakymai, kurie parašyti mėlynai rašančiu rašikliu, nepribraukyti. Koregavimo priemonėmis naudotis negalima.

VERTINIMAS

_____ (taškai)

Kalbos vartojimo testo vertinimas

_____

Vertintojo vardas, pavardė, parašas

_____ (taškai)

Rašymo užduoties vertinimas

_____

Vertintojo vardas, pavardė, parašas

KALBOS VARTOJIMO TESTAS

Trukmė – 60 min.

1 užduotis. Iš kairėje pateiktų žodžių padarykite vieną tinkamą ir įrašykite jį į tekstą. Atvejis 0 – pavyzdys. **(15 taškų)**

Čia rašo
vertintojai

Žmogus sniege

(0) valanda

(1) velti

(2) vilna

(3) kailis

(4) krislas

(5) trūkt

(6) siautulys

(7) miškas

(8) spartus

(9) lenkti

(10) kietas

(11) šuolis

(12) vakaras

(13) pušis

(14) rėzgė

(15) smakras

Po (0) valandėlės, apautas storais tėvo (1) _____, apmuturiuotas mamos (2) _____ skara aš stovėjau kieme prie rogių, ir arklys grežėsi į mane, lyg nebeatpažindamas. Ant juodos (3) _____ apykaklės žvilgėjo tirpstančio sniego (4) _____. Motina dar norėjo kažką sakyti, bet arklys (5) _____, ir jos žodžiai, ištirę (6) _____ pūgoje, paskui visą laiką siaudė tolstančioje (7) _____. Arklys bėgo neraginas. Važiuome vis (8) _____.

Kiek pavažiavus pūga liovėsi, prasišvietė, baltas saulės diskas, rodos, jis (9) _____ su rogėmis; vėliau jį palikome nuošaly, po kairei, ir, kur kelias buvo (10) _____, iš po arklio kanopų rūkstantis sniegas temdė jį, blyškų, nugludintą speigo ir vėjų.

Daug kartų Šventosios ledu mes nuvažiuodavome iki Užpelkių miestelio. Švilpdavo nuo kalnų mūsų slidės, smagu būdavo daužyti lazdomis į pušų kamienus! Išbaidytos voveraitės žvilgančiomis akimis vikriai (11) _____ viršūnėmis, apkrėsdamos mus sniegu.

Saulei leidžiantis, žvarbiais (12) _____ mes triukšmingu pulku traukdavome kalnų keteromis, ir sniegas rūkdavo iš po kojų, gaivindavo įkaitusius veidus.

Ten, žemai, virš tolumoje dunksančių (13) _____ vilnija dūmai, iš klojimo nešini pilnomis (14) _____ eina tėvai... Motinos kočioja paklodes, kurios taip gardžiai kvepia, kai, susiraitęs šiltoje lovoje, užsitrauki jas iki pačios (15) _____.

Pagal Bronių Radzevičių

Taškai (15) _____

2 užduotis. Kairėje pateiktus žodžius ar žodžių junginius pavartokite nurodytu skaičiumi ir reikiamu linksniu. Atvejis 0 – pavyzdys. **(20 taškų)**

Čia rašo
vertintojai

Apie barokinį Vilnių

(0) Jie	<i>Istorikas Alfredas Bumblauskas:</i>	
(1–2) turtingi žmonės	...(0) <u>Juos</u> turėjo kurti didingos dvasios meistrai. Didikai Pacai, Radvilos buvo (1–2) _____.	_____
(3) Paryžius	būdami (3) _____ arba (4) _____.	_____
(4) Roma	Bet jie finansavo atstatomas bažnyčias. Žmonės nori siekti (5–6) _____	_____
(5–6) amžinasis gyvenimas	_____...	_____
	<i>Muzikologas Edmundas Gedgaudas:</i>	
(7) antplūdis	Po 1655 metų (7) _____ Vilnius buvo beveik sunaikintas,	_____
(8–9) kažkoks būdas	turėjo kurtis iš naujo. Ir jis (8–9) _____ surado savyje energijos – ir susikūrė Vilniaus barokas. Vilniaus dvasia įkvėpė	_____
(10) šedevrai	svetimšalį Glaubitzą kurti Vilniaus baroko (10) _____.	_____
	<i>Literatūrologė Viktorija Daujotytė</i>	
(11) žmogus	Šventovės... Plytų rašto, granito, marmuro, medžio formomis ataušęs, sustingęs (11) _____ žvilgsnis į viršų, į aukštį, į nežinomybę – į	_____
(12) paslaptis	dangų. Baroko epocha formavo mąslia, į (12) _____ trauką	_____
(13–14) didžioji vertikalė	atsiliepiančią pasaulėžiūrą, ryškino apačios ir viršaus (13–14) _____.	_____
	<i>Dailėtyrininkė Aldona Dapkutė:</i>	
(15) kasdienybė	Šventyklų interjerai – tai ne vien graži dekoracija. Tai – siekimas žmogų išvesti iš (15) _____.	_____
(16) aš	Tu pakliūvi į visiškai nerealų šventųjų, angelų, debesų, spindulių pasaulį. Dailininkė Zimblytė (16) _____	_____
(17–18) auksinė šviesa	išmokė žiūrėti į baroką kaip į (17–18) _____ nutviekstą švytėjimą... Todėl būdama (19) _____ tarsi patenku į	_____
(19) šventykla	laivą, (20) _____ plaukiu į išganymą.	_____
(20) kuris		_____

Taškai (20) _____

3 uždutis. Iš kairėje pateiktų veiksmažodžių padarykite tinkamas asmenuojamąsias formas ir įrašykite jas į tekstą. Atvejis 0 – pavyzdys. **(30 taškų)**

Esamuoju laiku

*Čia rašo
vertintojai*

(0) <i>būti</i>		
(1) atšilti	Rytais dar (0) <u>būna</u> šalnų, bet kiekvieną pavakarę oras	
(2) pakvipti	(1) _____ ir tuomet (2) _____ pavasariu.	___
(3) kliūti	Visiems (3) _____, jei mūsų šeimininkas	___
(4) įtūžti	(4) _____.	___
(5) įgristi	Naujasis bendraklasis savo kalbomis gana greit visiems (5) _____.	___
(6) iššaknyti	Smiltės šliaužiantis stiebas ir šakos paprastai lengvai (6) _____.	___

Būtuoju kartiniu laiku

(7) reškia	Jis (7) _____ uogas saujomis ir (8) _____ jas	___
(8) ryja	beveik nekramtydamas.	
(9) giriasi	Tu (9) _____, kad išsiuntei laišką, bet aš jo tai negavau. Ar	___
(10) ginčijasi	ne dėl to vakar visą vakarą mes ir (10) _____?	___
(11) pina	Susėdusios ant rąstų, merginos iš pievų žolių (11) _____	___
(12) viliasi	vainikus. Šeimininkas išvykdamas (12) _____, kad ilgai neužtruks.	___

Būtuoju dažniniu laiku

(13) suklysta	Apie kitus visada sprendavo pagal save, todėl dažnai (13) _____.	___
(14) ištyžta	Vidurdienį miestų gatvėse (14) _____ sniego pluta, iki	___
(15) klimpsta	akmeninio grindinio (15) _____ vežimų ratai.	___

Būsimuoju laiku

(16) nugrimzdo	Medžių lapai (16) _____ tvenkinyje ir per žiemą	___
(17) supūva	(17) _____.	___
(18) sugrižta	Tikėjau, kad iš žūklės aš (18) _____ sveikas, kad ledas	___
(19) neįlūžta	(19) _____.	___
(20) susiuva	Gydytojas žadėjo, kad žaizdą tik (20) _____ ir Tomas	___
(21) pagyja	greitai (21) _____.	___
(22) pučia	Nemaniau, kad išplaukus į atvirą jūrą, vėjas taip stipriai	___
(23) plėšo	(22) _____ ir taip įnirtingai (23) _____ bures.	___

Tariamąja ar liepiamąja nuosaka

(24) numezgė	Ar (24) _____ man, sesute, žiemai gražų megztinį, jei aš	___
(25) pasitaupė	(25) _____ pinigų geriems siūlams.	___
(26) stengėsi	Vaikai, visada (26) _____ būti drausmingi. Dar nemačiau, kad seniui meluojant, taip liežuvis	___
(27) pynėsi	(27) _____.	___
(28) sukilo	Jei visi (28) _____, tai valdininkai mūsų	___
(29) nebeujo	(29) _____.	___
(30) skalijo	Negi be reikalo šuo (30) _____?	___

Taškai (30) _____

4 uždutis. Iš kairėje pateiktų veiksmažodžių padarykite tinkamas neasmenuojamas formas ir įrašykite jas į tekstą. Atvejais 0 – pavyzdys. **(15 taškų)**

Čia rašo
vertintojai

(0) <i>susitarti</i>	Pagaliau dėl susitikimo (0) <u>susitarta</u> . Abu su kolega	_____
(1) džiaugtis	(1) _____ būsimu pokalbiu pagaliau sėdamės į automobilį.	_____
(2) dulkėti	Po valandėlės smagiai (2) _____ vasaros lietui, įvažiuojame	_____
(3) gožti	į vešlios augmenijos (3) _____ Miškų instituto kiemą. Miško	_____
(4) pasisveikinti	augalų biotechnologijų laboratorijos vedėja vyriausioji mokslinė darbuotoja docentė dr. Sigutė Kuusienė (4) _____ iškart vedasi į savo	_____
(5) stovėti	valdas. „Kartais darbas taip įtraukia, kad pamirštu, jog reikia eiti namo“, –	_____
(6) skrajoti	prisipažįsta mokslininkė. Vis dėlto ji panašesnė į praktišką, tvirtai ant	_____
(7) perskaityti	žemės (5) _____ moterį nei į padebesiais	_____
(8) išsiblaškyti	(6) _____ išradėją. Staiga tarsi (7) _____ mūsų	_____
(9) puoselėti	mintis Sigutė akimirksniu stabteli ir sako: „Jei turite galvoje mitą apie	_____
(10) kviesti	(8) _____ mokslininkus, kurie gyvena savo pasaulyje ir nieko	_____
(11) palinkti	aplink nemato, tai jame yra tiesos. Kūrybos procesas įtraukia, užsidegi,	_____
(12) nykti	jauti būtinybę viską padaryti iki galo.“ Mokslininkė su šypsena laboratoriją	_____
(13) prisipažinti	pavadina savo antraisiais namais ir priduria, kad čia (9) _____	_____
(14) pavykti	ne vaikai, o augalai.	_____
(15) išsaugoti	Netrukus mes (10) _____ ir į vidų. Ten išvystame, kaip	_____
	(11) _____ prie keistų prietaisų, nežinia ką buria žmonės	_____
	baltais chalatais, o ant lentynų plastmasiniuose indeliuose želia kažin	_____
	kokios žolės. Tai klonuotos drebulės. Viename indelyje yra apie 70 medelių	_____
	klonų, jais galima užsodinti apie 100 arų žemės. Pasak biologės, šiais	_____
	laikais, (12) _____ kai kurių rūšių augalams, klonavimas yra	_____
	vienintelė galimybė unikaliai augmenijai išsaugoti.	_____
	Pašnekovė (13) _____, kad jos svajonė klonuoti Lietuvos	_____
	simbolį Stelmužės ažuolą. Sigutė tiki, kad tai padaryti jai	_____
	(14) _____. „Mano svajonė – kad Stelmužės ažuolo klonas	_____
	kokybiškai pakeistų mūsų požiūrį į savo šalį, kad labiau tikėtume Lietuvos	_____
	ateitimi. Kad prisimintume, jog turime būti vieningi. Džiaugčiausi	_____
	(15) _____ vieną Lietuvos simbolių.“	_____

Iš spaudos

Taškai (15) _____

5 užduotis. Įrašykite praleistas raides. Atvejis 0 – pavyzdys. (20 taškų)

Čia rašo
vertintojai

TEISYBĖ

Teisybė (0) ypatinga. Neįžūli, r__žtinga. Sukčių užklypta, ji neskė__čios rankomis, negū__čios pečiais, neūš kaip sugedęs rad__as. Verčiau šypsniu palydės. Ji š__la niūrioje apm__stymų celėje žąsies plunksna iš s__siuvinio juodraščio perrašinėdama sant__rius savo liudijimus. Jai, daugkartin__ teismų dalyvei ir stebėtojai, natūraliai igr__sta ištęsti procesai, melagių sapalioj__mai, bet teisybė nepratusi dr__skyti akių, tuščiai replikuoti, pik__naudžiauti įgimtu s__moju. Įstabioji ginamųjų vienytoja pabuvojusi daug kur: ankštose knygriš__klose, pripel__jusiuose buduaruose, samanotose l__šnose. Teisybė yra susid__rusi su patiriančiais nuosmukį, prasnūduriavusiais pos__kį, krūpčiojančiais per vidunakčio im__gį, atsiduriančiais nusikaltimų s__kuryje. Ji dr__sina save veiksmoždziais: nenuliūsti, nepabū__ti, nedūsauti. Pob__viuose teisybė mįslinga. Tuščiaagarbiai nedr__sta jos šokdinti.

Kartais teisybė per ankstyv__sias rytines žinias strykčioja aplink televizorių, dži__gauja lyg išlošusi mil__oną. Ji džiaugiasi įrod__mų neprašančiu teig__niu, kadgi savaime galima būti teis__, jei neužsiriši visar__gių akių.

Neteisybė, kad teisybę žąsinas nugn__bė. Anot Tumo-Vaižganto, vien__kart prairus teisybės maišeliui turėjo ir daugiau b__rėti melo ar bent perdėjimo. Tą maišelį teisybė būtinai užad__s pati, dailyrasčiu užd__gsniuos, kad įtariosios Temidės smilius neišl__stų per žiojinčią ir veik__ didėjančią sk__lę.

Pagal Almą Karosaitę, www.vlkk.lt

Taškai (40:2=20)_____

Iš viso taškų (maks. 100)	
---------------------------	--

RAŠYMO UŽDUOTIS

(Trukmė – 90 min.)

Perskaitykite įvestį.

„Skaitykite vertingas knygas“, – yra sakęs rašytojas F. Dostojevskis. „Skaitymas protui tolygu fiziniai pratimai kūnui“, – teigė rašytojas, žurnalistas Dž. Adisonas. „Knyga – pasaulį girdanti išminties upė“, – tvirtino graikų filosofas Sokratas.

Užduotis. Remdamiesi įvestimi, parašykite **300** žodžių **samprotavimo** rašinį apie **literatūrą, kuri užaugina sparnus, padeda pakilti virš kasdienybės.**

- Sugalvokite patrauklų, rašinio pagrindinę mintį atitinkantį pavadinimą.
- Bent vienoje pastraipoje būtinai remkitės ir lietuvių literatūra.

Pastabos:

- Perrašę rašinį į švarraštį, suskaičiuokite žodžius ir paraštėje pažymėkite **300 žodžių ribą.**
- Jei parašėte mažiau, vis tiek suskaičiuokite žodžius ir nurodykite jų skaičių.